

בחייאת ארדה, אני נכנע אומר הקצין הצרפתי, שחסגיר את עצמו יחד עם חייליו ליד פטרוול ישראלי במרחק 100 קילומטר מאיסמעיליה. חייליו שוכבים סביבו על החולות.

ההפלגה הבאה

אם יצליחו מעצמות המערב להפיל את משטרו של גמאל עבד אל נאצר, ולהקים תחתיו ממשלת כובות משלהן, הרי יצטרכו לאפשר לממשלה זו להיראות כפטריוטית בעיני המוני מצריים. השנאה לישראל, בעזרת בריטניה, תהיה הסחורה היחידה במחסן הריק של ממשלה חדשה כזאת.

אם ישראל לא תהיה הראשונה שתקפוץ מן הרכבת ותציע לערבים המובסים שותפות נגד מוזימות המערב, הרי מעצמות המערב עצמן יקפצו ממנה לפנינו, על מנת להציע לערבים שותפות נגד ישראל.

★ ★ ★

מאז ימי תש"ח, לא היתה הודמנות כה גדולה לישראל להשיג שלום, כמו בימים אלה. עתה השעה. מי יתן ותהיה לנו התבונה המפוכחת לתפוס בשערותיה של הודמנות גדולה זו. הפרסטיגיה של ישראל הגיעה שוב לשיא. התנועה הלאומית הערבית מוטלת חסרת-אונים על הארץ, אחרי שגמאל עבד אל נאצר הגדיש את הסאה ביהירות האופיינית לשחקן-סוקר. גמטה גדולה של נדיבות-לב, שעוד אמתל היתה נראית כסימן של חולשה, עתה תעשה את הרושם הדרוש.

כל ערבי שיש שכל בקודקודו, כל ערבי החרד לגורל המרחב השמימי והרצוזה בלב בן בהגשמת השאיפות הלאומיות הערביות, חייב להסיק את המסקנה כי לא ייתכן עצמאות אמת לערבים ולערבים כל עוד נטושה ביניהם המלחמה. המלי חמה בין שני העמים היא שפתחה את המרחב בפני המעצמות הזרות, הן בפני הרוב הרוסי והן בפני האריה הבריטי והתרנגול הצרפתי.

זהו הלחץ אשר על ישראל להחזירו ללב המוני הערבים, המאויינים ברגע זה בנשימה עצורה לשיזורי קול ישראל בערבית. ישראל נאלצה להגן על חייה מול כוחו של עבד אל-נאצר, מפני שסירב לכרות שלום. אולם ישראל המנצחת יכולה להשמיט את הקרקע מתחת להתערבות הבריטית והצרפתית כאחת ולהציל ברגע האחרון את המשטר המצרי הקיים, אם מצריים תברוח עתה שלום מיידי.

★ ★ ★

אין טעם לחיכנס עתה לפרטים ומרטי-פרטים. תנאיו של שלום ישיר כזה כמעט מובנים מאלהם: עזה חייבת להישאר בישראל, הציריאי ואיי מפרץ-אילת חייבים להישאר מפורזים. בעיית הפליטים נפתרה, בכל הנוגע למצריים, אחרי שפליטים אלה חזרו לישראל. המצור הערבי ייבטל, חושש השיט יובטח. תמורת כל זה יש עתה לישראל, זו הפעם הראשונה שונה אחרי כמה שנים של שפל, מה להציע: נמיגת חייליה לגבול הבינלאומי הקודם, הצטרפות לליגה מזרח-תיכונית ויצירת חזית משותפת למען העצמאות הישראלית של המרחב כולו.

דבר אחד מכריע: על ישראל להציע שלום שאינו משפיל את האוייב, שלא יהווה בניה באינטרסים הערביים האמיתיים. איננו זקוקים לשלום כזה. איננו זקוקים גם להפגנות של יהירות לאומנית. הכחנו את כוחנו. החוק יכול להיות נדיב. אם מותר להשתמש באימרה היסטורית ידועה: "אל יקלקלו עטי הדיפלומטים את אשר השיגה חרבו של החייל". הגענו אל הסואץ. אין זו התחנה הסופית. על ההסלנה להימשך עד השלום.

כאשר נכנע רב-סרן חסן רושדי טמוין, מספר אישי 75, מפקד המשחתת המצרית איבראהים אל-אווז, לא ידע כי עשה מעשה סמלי מאד. מן הסתם היריה באותו רגע במעשה הטרורף של מפקדיו, ששלחוהו להפגין את חוף חיפה, כאילו היה מפקד אוניית-קרב אדירה, מול מטוסי חיל-האוויר, מיתקני הראדאר ומשחתות הצי של ישראל. אולם אילו היתה לקצין השחום שהות למחשבה היסטורית, יכול היה להגיע למסקנה כי אשר קרה לו קרה בשעתו לאותו איבראהים אשר אונייתו נקראה על שמו.

איבראהים אל-אווז, או "איבראהים באשא", היה בנו של מייסד מצריים החדשה, מחמד עלי. כמצביא אביו כבש את ערב, ארץ-ישראל וסוריה. הקים צי מצרי גדול, הפך את מצריים לגורם בינלאומי. אולם תוכניותיו לא מצאו חן בעיני המעצמות הגדולות. הן בלמו את התקדמותו בכוח, ולבסוף באוקטובר של שנת 1827, ירדו 24 ספינות בריטיות, צרפתיות ורוסיות במלוכד על 89 ספינותיו במפרץ נאבאריו, ביוון, והשמידו אותו כליל.

גורלו של גמאל עבד אל-נאצר בשבועיים האחרונים היה דומה. הצרפתים והבריטים השמידו את חיל-האוויר, כמעט השמידו את חיל-הים שלו. במכה איסטרטגית מזהירה כבשה ישראל את כל הציריאי סיני.

מצריים, שעוד לפני חודש היתה גורם בינלאומי שגדולי העולם התחרו ביניהם בשיחודו, הפכה גורם מבוטל, מובס ומוכה.

★ ★ ★

מכחינה פוליטית הוכן המיבצע של צה"ל באופן מזהיר. עוד זמן רב יהיה נטוש החיכוך על הקו העקרוני של הכללת ישראל בחזית אחת עם המדינות הקולוניאליות. אולם אחרי שהחליט מי שהחליט שיש לנקוט בקו זה, בוצע הדבר בכשרון פוליטי שאין למעלה ממנו.

אולם ברגע שהגיעו חיילי צה"ל לגדות התעלה והגחילו לעמם נצחון צבאי מסואר, חייבים כל הסיקולים להשתנות לדך לוטיין. עד הרגע הזה היו כל המחשבות מרוכזות לקראת השגת הנצחון בשדה-הקרב. מן הרגע הזה חייבות כל המחשבות להתרכז על הפיכת הנצחון לשלום בריקיים. ישראל קנתה את הנצחון הזה במחיר הודות מוחלטת עם שתי המעצמות הקולוניאליות האחרונות, השנואות לא רק על כל ערבי לאומי, אלא גם על כל עמי אסיה ואפריקה. רבים יטענו כי המחיר היה כדאי. בהשוואה להישג הצבאי האדיר שהושג. אולם ברגע שהושג ההישג. חייבת המטרה הראשונה להיות לצאת מן הברית עם השותפים המסוקפים.

האנגלים והצרפתים יבואו וילכו. אולם מליוני הערבים, מחר שוב יקומו על רגליהם. עתיד המדינה הונאת אינו מונח בין צרפת ובריטניה. הוא מונח בין בקעת היאור וארם-נהריים. נסענו בקרן אחד עם הבריטים והצרפתים. חרכבת הגיעה לתחנה ששמה פואץ. עתה הגיעה השעה לקום, לברך את השכנים בקרון לשלום, ולרדת מן הרכבת במהירות האפשרית.

★ ★ ★

נקודה אחת אסור שתהיה כל אשליה: לא האנגלים ולא הצרפתים מעוניינים שיקום שלום בין ישראל לבין עמי ערב. להיפך, הם השיגו את אשר השיגו השבוע, בדרך האחרון כולו, רק הודות לסכסוכים המתמידים בין העמים, העדות והמדינות במרחב השמי.

לסואץ ללא ירייה

במקביה למורים הישראלים שחצו את האי לאורכו במזרחה, הגיעה גם שעתם של הכוחות אשר לחמו במערב האי להגיע אל היעד הסופי.

קו ההגנה של המצרים נוסף לרסיסים. הדרך בואכה איסמעיליה היתה פתוחה לי תנועות צה"ל. בצידי הדרך לאיסמעיליה היו מונחים כ-100 טנקים מצריים הרוסים או נטושים. בתוכם טנקים מטיפוס ט-34 מתור צרת צ'כית. טנקים רבים אחרים נכנסו לי שימוש כוחות צה"ל. בצידי הדרך היו סור רים גם כלי רכב למאות, וכמויות עצומות של כלי נשק וציוד.

גופות של מצרים היו פזורות בדרכים ועל הכבישים. מהירות ההתקדמות של ה כוחות הישראלים בכביש איסמעיליה היתה כה גדולה עד שחיילים מצריים שנמלטו ניסו לעצור את רכב צה"ל כטרמפ למצרים, בחשבם שאלה כלירכב מצריים.

לאחר נסיעה מטורפת מאל-עריש לאל-בורג, 16 קילומטר בלבד מגדת תעלת סואץ, על ציר קנטרה, מצא יוסקה, המקלען, פנאי לנקות את המקלע של הכתה.

"כמה יריות דסקת מהמקלע, שמוליקין" שאל אותו הכתב הצבאי שבתי טבת. "אפילו לא יריה אחת", השיב יוסקה מאוכזב.

לא השתתפת בקרב על רפיח?"

"היחידה השתתפה. אבל הלכנו שבעה קילומטר ברגל מטש הבינוס עד למוצב. בדרך הפגינו אוננו. השתטחתי והמקלע הש תטח יחד עמי. כאשר החלה ההתקפה דרכתי אותו ולחצתי על הדוק. הוא לא ירה. ניסתי תי לספל בו בשכיבה, אבל הוא היה מלא חול, לא רצה לירות."

"אחר כך באה הפקודה לגרע. קפצנו ר רצנו אל המחנה של רפיח. עלינו על מש איתו והתחלנו נוסעים עד שבאנו לכאן. עכשיו יש לי זמן לנקות אותו, אם לא יתנו מתאום סקודה לרוץ הלאה."

"כלומר, הגעת לכאן ללא יריה במקלע?" שאל הכתב הגדמה.

"בדיוק כך."

אותה שעה סירו סירים בריסים את ה סביבה. במשקפת כבר ניתן היה לראות את האניות בתעלת-סואץ. לאורך הדרך עד אל בורג שקועות מכוניות מצריות, ציוד וכלי נשק. לפי אומדן של קצין החימוש, שיצא לבדו לבדוק את השלל, נמצא שם ציוד ש ערכו באומדן זהיר יותר מסד מליון דולר, כולל משאיות זיס רוטיות, שהצבע עליהן פרי לגמרי.

צרצה, צרצה... יוסקה גמר לנקות את המקלע. הוא ניסה אותו לעבר תעלת סואץ.